

Haparanda-projektet

Presidenten vill vara på plats när krigsbarnsstatyn avtäcks

President **Tarja Halonen** har tackat ja till inbjudan att delta vid invigningen av den planerade krigsbarnsstatyn i Haparanda-Torneå 26 april nästa år.

Det är en glad positiv nyhet och innebär en utomordentlig draghjälp när det gäller finansieringen av minnesmärket.

Projektgruppen är optimistisk när det gäller pengarna sedan man fått inofficiella försäkringar att "det kommer att lösas".

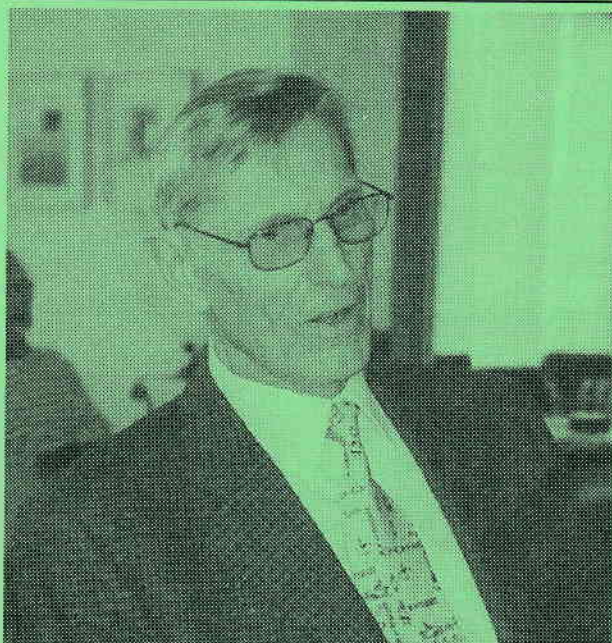
Arbetet med att skaffa fram de pengar som behövs fortsätter ändå med oförminskad energi.

Sålunda har Keminejdens krigsbarnsförening startat ett in-

ternt lotteri, där vinsten går till det planerade monumentet, och utmanar andra lokalföreningar att göra sammalunda.

Mer om Haparanda-projektet läser du på

Sista sidan!

Maja Sandler försvunna krigsbarn har återfunnits

"Jag har väl aldrig varit försvunnen", sa **Viljo Seliverstov** (bilden) när han fick höra om ansträngningarna att finna honom.

Viljo var krigsbarn hos landshövdingeparet **Sandler** i Gävle men han nämndes bara vid förnamn i den tidens tidningsreportage. Och Sandler fanns inte med i arkivlistorna som fosterföräldrar.

Viljo berättar om sin fars dramatiska flykt undan en rysk exekutionspluton på

Sidan 4

Kainos sång gör succé
i Danmark och Norge

Sidan 11

*Lyckat seminarium
på ambassaden*

Sidorna 8-9

Riksförbundet
Finska krigsbarn

Från redaktionen

Den som väntar på något gott...

Beklagat att tidningen är tre veckor försenad. Orsakerna är flera, delvis av privat natur.

I gengäld kan vi äntligen meddela något positivt när det gäller finansieringen av Haparanda-Torneå-projektet. Dagarna före pressläggning nås vi av beskedet att Finlands utbildningsministerium mer eller mindre utlovat bidrag så att krigsbarnsstatyn verkligen kommer till stånd.

President **Tarja Halonens** välvilja att inte bara ställa upp som projektets beskyddare utan också närvara personligen är naturligtvis ett lyft och en ovärderlig draghjälp för finansieringen.

Vi kan tolka presidentens löfte så att hon anser krigsbarnsfrågan tillräckligt viktig för att statschefen skall engagera sig.

Vi har fått mycket uppmärksamhet det senaste året. Vår protest mot det höga priset på att återfå finskt medborgarskap väckte opinion och gav effekt. Så kom filmen "Sotalapset" i november, teaterstycket "Meitä on monta" i Helsingfors, en livlig krigsbarnsdebatt i Hufvudstadsbladet.

Och det lyckade seminariet på Finlands ambassad i Stockholm, där vi fick upp frågan på finländsk minister-nivå (**Liisa Hyssälä**). Vi är djupt tacksamma gentemot ambassaden som alltid har stött oss och vårt agerande.

Nu kan vi hoppas att krigsbarnsfrågan ska intressera även Sveriges regering.

Den svenska attityden förefaller fortfarande vara att vi krigsbarn ska vara tacksamma för att vi fick komma hit. Man har kanske inte förstått att vi som blev kvar här faktiskt hjälpte Sverige att lösa den "kris i befolkningsfrågan" som var ett så hett ämne på 1930-talet. Sverige fick genom krigsbarnsverksamheten **en halv årskull** finska barn som har integrerats i det svenska samhället.

Statsministern är välkommen till festligheterna i Haparanda-Torneå i april nästa år!

Så har vi återfunnit Maja Sändlers "för-lorade son", pojken som vistades som krigsbarn hos landshövdingeparet i Gävle.

Ha en bra sommar!

Kai Rosnell, chefredaktör
(nu även finsk medborgare)

Detta nummer av MedlemsNytt är tryckt hos
Knivsta Tryckeri AB, Knivsta, i juni 2004.

I detta nummer:

Från redaktionen	sid 2
Ordföranden har ordet	3
Utställning "Barn och krig"	3
Maja Sändlers krigsbarn återfunnen	4
Meitä on monta, recension	5
Riksmötet 2004	6
Pristagarna	6
Förlovningsminne	7
"Stenbarnen", musikteater	7
Seminarier på ambassaden	8
Danske finnebørns hyllning	9
Liisa Hyssälä	9
Seija svarar sin svenska "syster"	10
Kainos sång	11
Det kom en lillebror från Finland	12
Singas forskning	13
Tidig krigsbarnsbok	13
Populär skånekör, RFK-info m m	14
På gång i lokalföreningarna, RFK-styrelsen	15
Presidenten till Haparanda-Torneå	16
"...och Tarja log"	16

Direktanslutna till RFK

Medlemsavgiften för direktanslutning till RFK är 150 kr. per år. Tidningen ingår i priset.

Utgivning

Nästa nummer av MedlemsNytt utkommer i början av september, deadline för manus 21 augusti, och i början av december.

Prenumeration

Årsprenumeration SEK 80:-- (för icke-medlemmar) till RFK:s pg 424 54 97 - 5.

I Finland (och övriga världen) 10 Euro till Kai Rosnell, bankkonto (Porin Osuuspankki) 570081 476 212, eller RFK:s konto ovan. **Glöm inte ange namn, adress och vad betalningen avser.**

Från år 2005 är prenumerationspriset 100 kr resp 14 Euro.

Redaktionen för MedlemsNytt:

Leila Ulvemo, ansvarig utgivare, Lilla Köpmang. 4, 572 30 Oskarshamn. Tel 0491-77403.

E-post: leila@ulvemo.com

Kai Rosnell, chefredaktör (redigering, layout), Kølängsv. 10, 741 42 Knivsta. Tel: 018-380009.

E-post: kai.rosnell@home.se

Doris (Gui) Emanuelsson, Mjölnerbacken 15, 4 tr, 174 48 Sundbyberg. Tel: 08-7333187.

E-post: gui.sture@bredband.net

Pentti Käppi, Östra Skansg. 10, 413 02 Göteborg. Tel 031-291688. E-post: pentti.kappi@telia.com

Tapani Rossi, Frejgatan 3 D, 243 34 Höör. Tel 0413-24236. E-post: tapani@rossi.se

— Ordföranden har ordet: —

Oskarshamn i juni 2004

Först ett stort tack för förnyat förtroende att få leda Riksförbundet ett år till.

Tack alla som deltog i årets Riksmöte och för ert bidrag till att festen blev lyckad!

Det var många intressanta deltagare. Synd, att man inte hinner prata med alla.

Tack alla i Ostkustens Finska Krigsbarn som arrangerade.

Nästa Riksmöte blir i **Karlskoga** den 20-22 maj 2005.

Jag vill också passa på att framföra förbundets tack till ambassadör **Pertti** och fru **Eeva Torstila** samt socialattaché **Anne Eriksson** för seminariet som vi hade på ambassaden.

Det har till mig framförts många positiva omdömen om både innehållet och arrangemanget i sin helhet.

Professor **Singa Sandelin Benkö** fortsätter sin forskning om separation i tidig ålder. Jag känner stor tacksamhet för att hon och forskargruppen orkar engagera sig. Vi i Sverige bör få med någon som bidrar med forskning ur svensk synvinkel.

Vår förhoppning är också att minister Liisa Hyssälä tar till sig vår sak. Hon vet att vi återkommer med vår begäran om att få bli uppmärksammade i Finland och kanske bli nästa grupp med krigsveteranstatus.

Årsmötet antog en del korrigeringar och tillägg i **stadgarna**. **Pertti Käppi** hade bearbetat och stämt av med lokalföreningarna. Alla ändringsförslag antogs. De direktanslutna har nu enligt stadgarna en representant i Riksförbundets styrelse. Det blev **Maija-Liisa Hedgren** från Örnsköldsvik. **Jouko Rajaniemi** har lämnat styrelsen och ersatts av **Irja Olsson**. Tack Jouko och välkommen Irja!

Antologin har nu kommit ut i en ny upplaga på tusen exemplar. Fortsätt att köpa och sprida.

Medlemsavgiften. Vi beslutade att för 2005 debitera hundra kronor av medlemmarna, via lokalföreningarna. Detta inkluderar tidningen *MedlemsNytt*. Alltså ingen extra femtilapp nästa år!

Om någon önskar få MN som nätupplaga, anmäl det till chefredaktören **Kai Rosnell**.

De direktanslutna har oförändrad medlemsavgift, 150 kronor inklusive tidningen. De ska precis som lokalföreningarna finansiera sin del av styrelsen.

Sverigefinska Delegationen hade sitt möte i april i Stockholm. Vår revisor Auvo Klefström valdes till revisor i Delegationen. Vi gratulerar till utnämningen.

MedlemsNytt har delvis bytt redaktion. Nya är **Pentti Käppi** och **Tapani Rossi**. Välkomna!

Tack till **Vieno Mårtensson** och **Jorma Enochsson** för er tid i redaktionen.

Haparandaprojektet har nu blivit Haparanda-Torneå-Projektet. Platsen för statyn blir på finska sidan, men alldeles vid gränsen. Pristagarna har fått sina priser. Vi som var på Riksmötet i Oskarshamn har träffat dem. **Anna Jäämeri-Ruusuvuori** sätter snart igång arbetet.

Vi önskar henne lycka till!

Nu tar vi nya tag under samförståndets och fredens tecken. Samarbetet med Centralförbundet i Finland fortsätter. **Taisto Vihavainen** och jag vill verka för en trevlig period med positiv anda på båda sidor Östersjön. Vi bör respektera varandra och varandras åsikter trots olikheterna. Vi bör också respektera varandras arbete och organisationer utan oönskad inblandning. Låt oss börja där!

Vi ses i Jyväskylä!

Ha en trevlig sommar!

Utställning om barn och krig

Den 25 mars 2004 öppnades utställningen om barn och krig på Armémuseum i Stockholm.

Riksförbundet Finska Krigsbarn har stått bakom planeringen av föredragshållare med hjälp av Stockholmsföreningen. En del finska krigsbarn ute i landet har också kontaktats för medverkan.

Överintendent **Christina von Arbin** hälsade välkommen. **Peter Wallensteen**, professor i freds- och

konfliktforskning vid Uppsala universitet, och **Sture Linnér**, professor i grekiska, f d FN-medarbetare och rödakorsdelegat, inledde seminariet.

Åhörarna fick tillfälle att lyssna till många olika aspekter på barn och krig – barn drabbade av krig – och barnsoldater. Det var tidvis en nästan outtömlig information om tortyr och grymhet, svält och nöd.

Finska Krigsbarn deltar med en monter.

Hur tar t ex Sverige emot flyktingbarn? Vilken beredskap har vi för att möta f d barnsoldater?

Utställningen på Armémuseum pågår hela året med föredrag om konflikthantering, krigsbarn, flyktingar m m.

Gå dit och lyssna och lär – inte minst om dig själv och ditt förhållande till det som sker just nu.

Doris Emanuelsson

Ett krigsbarn hos Maja Sandler

Nu har vi hittat Viljo!

När vi planerade för Riks 2002 i Gävle hade vi tänkt bjuda in den kareliske pojken som vistades som krigsbarn hos Richard och Maja Sandler i landshövdingeresidenset i Gävle.¹

Vi visste att pojken hette Viljo. Men vi fann inget efternamn – i tidningsreportagen kallades han bara vid förnamn. Och landshövdingeparet fanns inte med i förteckningen över fosterföräldrar i Gävleborg, märkligt nog.

Yngste sonen Sandler

En deltagare på krigsbarnsseminariet på Finlands ambassad 29 mars (se reportage på mittuppslaget) var Germund Sandler. Han visade sig vara yngste son till Richard och Maja!

Bingo! Han måste ju veta vad Viljo hette i efternamn! Och då kan vi spåra honom.

– Ja visst, vi har fortfarande god kontakt med varandra, säger Germund när vi ställer frågan.

– Han heter Seliverstov. Här är adress och telefonnummer!

Germund halar fram sin adresskalendarer och bläddrar fram till S.

Och minsann – har han inte ett fotografi också, taget på Viljos 70-årsdag, med datum och allt. Så där fick vi hans födelsedatum, bara att räkna 70 år bakåt.

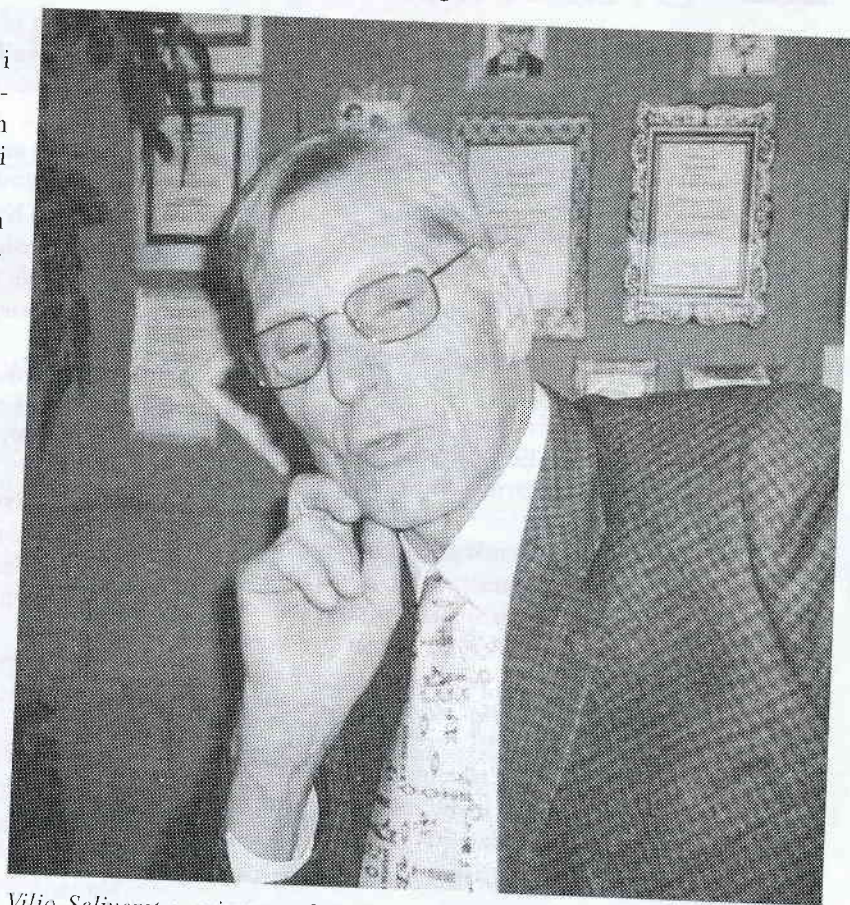
Träff i Helsingfors

Tre dagar senare är jag på väg till Helsingfors för att se teaterstycket "Meitä on monta". Samma dag har Helsingforsnejdens krigsbarn sitt månadsmöte.

Jag ringer upp Viljo och inbjuder honom, självsvåldigt, till denna träff,

Germund Sandler har fortfarande god kontakt med sin fosterbror.

Viljo Seliverstov minns med glädje sin krigsbarnstid i landshövdingeresidenset i Gävle.

för en intervju.

Ett par timmar senare dyker han upp, en lång stilig man med skarp profil. Det visar sig att han är bekant med några av de andra krigsbarnen i församlingen. De har misslyckats att få honom med på någon träff.

Var finns Aune?

Viljos historia är intressant, ja spännande.

– Jag kom till Sverige på hösten 1941 och hamnade hos Sandler i Gävle. Där hade jag det väldigt bra. Jag var nio år då och fick gå i en finsk skolklass till att börja med, senare

blev det en svensk klass.

En orsak till att Viljo trivdes så bra var att landshövdingeparet hade en ung finsk studentska till hjälp, Aune Kettunen, även hon från Karelen.

– Hon var tolk på slottet, hon tog hand om mig. Jag har försökt få kontakt med henne igen men inte hittat henne. Jag tror hon bor i Sverige.

Mångsidig Richard

I augusti 1943 återvände Viljo till Finland men återkom i februari 1944 och hamnade i Kungsgården, nära Sandviken. Där fanns lillebror Valdemar (även systemen Vera vistades som krigsbarn i Sverige).

– Sandler fick reda på att jag var där och ville absolut ha mig tillbaka till Gävle, och så blev det.

Viljo minns fosterfar Richard med stor beundran:

– Han var en mångsidig man, han var språkkunnig och kunde till och med lite finska. Han var musiker, tonsättare

forts på nästa sida →

Mycket beröm till "Vi är många"

Teaterstycket "Meitä on monta" ("Vi är många") i Helsingfors har fått enastående bra kritik. Mycket välförtjänt!

På den lilla teatern Avoimet ovet (Öppna dörrar), Museigatan 18, har regissören **Heini Tola** med till synes enkla medel fått fram en helgjutet föreställning. Tre unga skådespelare, **Teemu Aromaa**, **Ella Keranto** och **Ullariikka Koskela**, gestaltar en mängd roller med en dekor bestående enbart av några stora packlårar i trä. Men det fungerar utmärkt, publiken vet vad det handlar om.

Föreställningen består av två delar. Den första handlar om krigsbarnet **Eero** och är baserat på **Heikki Hie-**

tamies delvis självbiografiska roman "Äideistä parhain" ("Den bästa av mödrar").

Den skildrar på ett trovärdigt sätt pojkens krigsbarnstid i Sverige, hans längtan och känslor och vad som "drabbar" honom.

Men teaterstycket har, precis som romanen, den svagheten att avslutningen inte är trovärdig. Hietamies har byggt sin roman på tre olika öden, och någonstans i den medicinska litteraturen har han hittat ett fall där en man drabbas av den sortens märklig luktallergi som han här beskriver.

Men att klistra det på ett krigsbarn känns omotiverat och onödigt.

Föreställningens andra del handlar om **Alli** som blivit faderlös genom kriget. Den bygger på **Alli Kantolas** roman "Isän ikävä" ("Längtan efter far") och skildrar på ett gripande sätt saknaden efter fadern – det var ett ämne som man inte talade om på den tiden.

Pjäsen kommer att spelas hela hösten. Det finns till och med möjlighet för kryssningsgäster från Stockholm att hinna se den innan båten går tillbaka, t ex lördagarna 2 och 9 oktober kl 13.

Visas i Sverige?

Nya Finska Teatern i Stockholm letar som bäst efter spelplatser i Sverige för "Meitä on monta". Man tänker sig en turné i maj 2005 någonstans i Mälardalen, Göteborg och Stockholm med den unga trio skådespelare som framträder i Helsingfors. Vi återkommer.

Kai Rosnell

Fotnot: Telefonnummer till Teatteri Avoimet Ovet: +358-9 4342510. Priset för pensionärer är 14 Euro.

"Pappa flydde för sitt liv"

forts från föregående sida

och matematiker, han var med och dechiffrerade tyska hemliga koder.

Men **Viljo** hade ändå mest kontakt med tjänstefolket på residenset. I dagarna kommer för resten en f d köksa på besök till **Viljo** i Finland! Ett återseende efter 60 år.

Nära avrättning

Seliverstov låter inte särskilt finskt, snarare ryskt. Det stämmer – hans far **Peter** hade flytt från Ryssland under revolutionen.

– Han lyckades fly ifrån en arkebuseringspluton och sprang till skogs. Hans föräldrar var lärare och inte populära hos bolsjevikerna, pappa var värnpliktig i tsarens armé. Föräldrarna försökte gömma honom hemma men han vågade inte stanna utan sökte sig via de karelska skogarna till Finland och **Viborg**. Den skogsvandringen tog ett år!

I kriget som tolk

I **Viborg** träffade han så småningom **Anna** och bildade familj. När vinterkriget bröt ut blev familjen evakuerad till inlandet.

– Min pappa deltog i kriget som tolk, berättar **Viljo**. Men vi blev inte finska medborgare förrän 1948, vill jag minnas. Till dess hade vi så kallade

Nansenpass, en sorts flyktingpass.²

Fadern blev filare, sonen **Viljo** utbildade sig efter kriget till civilekonom och har arbetat för **Nokia** under större delen av sitt yrkesverksamma liv.

60-årsfest på slottet

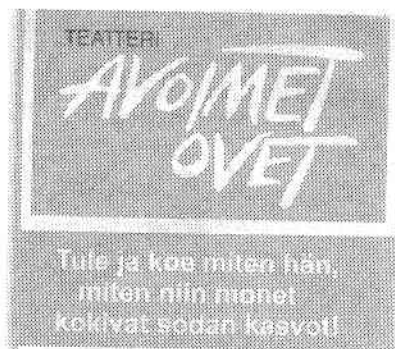
Viljo och hans finlandssvenska hustru **Kerstin** besöker ofta Sverige, främst då en dotter i Stockholm och släktingar i Sandviken, men även fosterbrodern **Germund Sandler**.

– Jag fick mitt livs överraskning för tolv år sedan. Min syster hade ordnat en 60-årsfest för mig på residenset i Gävle, med dåvarande landshövdingens goda minne. Och där dök mina fyra döttrar med familjer upp i det kungliga sovrummet – det var fantastiskt!

Text och bilder: Kai Rosnell

¹ Ni vet förstås att **Richard Sandler** avgick som svensk utrikesminister strax efter vinterkrigets utbrott, och **Maja Sandler** var den som tog initiativet till krigsbarnsverksamheten.

² Den store norske upptäcktsresanden och polarforskaren **Fridtjof Nansen** ägnade senare delen av sitt liv åt diplomatiskt och humanitärt arbete inom Nationernas Förbund. Han fick Nobels fredspris 1922 för sitt arbete för flyktingar och krigsfångar.

Konst och bokbord på Riks 2004

Sol och värme, regn och svalka, men en vänlig stämning välkomnade deltagarna i Riks 2004 i Oskarshamn.

Folkhögskolan bjöd på utmärkta lokaler för verksamheterna. Skolans inriktning på musik fick deltagarna stifta ljuv bekantskap med, framför allt under söndagsmorgonens konsert. Tänk att det finns så fina ungdomar!

För musikunderhållningen i övrigt svarade krigsbarnskören från Västervik, "Kvartetten 4-stämt" och – under lördagkvällen – en andra generation sverigefinnar.

Man kan inte annat än förvånas över kreativiteten bland oss krigsbarn, med tanke på den konst och det konsthantverk som ställdes ut. Och det var ändå bara en mycket liten del av alla våra konstnärer som visade sina alster.

Litteraturen i ämnet krigsbarn växer i omfattning, och bokborden var många. Där fanns bland andra **Sinikka**

Ska vi byta böcker med varann? Sinikka Vesterberg och Jean Cronstedt bytte erfarenheter också.

Vesterberg som kommit ända från Australien med sin man **Berndt**, där fanns **Ania Monahof** med alla sina

böcker, och där var **Jean Cronstedt** med sin tjocka bok om sitt liv som krigsbarn, gymnast och läkare.

Femårsjubilerande Ostkustens Finska Krigsbarn klarade arrangemanget utmärkt, med **Eila Wictorzon** som behaglig konferencier och värd.

Något seminarieprogram var inte planerat. Det närmaste man kom var riksdagsman **Håkan Juholts** anförande. Han är ordförande i försvarsberedningen och talade om barns utsatthet i krig. Han var väl insatt i ämnet: det var skönt att höra att det fortfarande finns politiker som bryr sig.

Rakel Waltman, född i Hamina i Finland långt efter det att krigsbarnsverksamheten avslutats, tolkade utmärkt så att de många gästerna från Finland kunde hänga med, och även från finska till svenska.

Från Riksförbundets årsmöte kan nämnas att ordförandevalet blev helt odramatiskt: **Leila Ulvemo** var enda kandidaten och omvaldes utan diskussion. Det blev en del mindre förändringar i styrelsen (se styrelsens sammansättning på sidan 15).

Stadgarna justerades något enligt önskemål från flera lokalföreningar. (Vi har för avsikt att publicera de reviderade stadgarna i ett senare nummer av tidningen).

Taisto Vihavainen (t v) och Pirkko Ahlin flankerar de tre pristagarna Anita Aro-Andersson, Anna Jäämeri-Ruusuvuori och Aune Karlsson.

Pristagarna fick sina checkar

Ett extra programinslag på Riksmötet var en prisutdelning!

Det var vinnarna i tävlingen om krigsbarnsminnesmärke i Haparanda som fick ta emot sina prischeckar.

Anna Jäämeri-Ruusuvuori från Helsingfors fick 3 000 Euro för det vinnande förslaget "Ero" (utförligt presenterat i MN nr 1/2004).

Aune Karlsson och **Anita Aro-Andersson** fick 750 Euro var för sina förslag.

Aune kallade sin idé "Tråg" föreställande en stor balja för alla avskedstårarna.

Anita hade en enklare symbolik i sin "Äiti, äiti" som föreställer barns avsked från mamman.

Pirkko Ahlin, projektledare i Haparanda-gruppen, **Leila Ulvemo** och **Taisto Vihavainen** förrättade prisutdelningen.

Pristagarna tackade med tal av varierande längd.

Text och bilder: Kai Rosnell

Förlovningsminne firat i Oskarshamn

Bland de många gästerna från Finland i Oskarshamn lade vi särskilt märke till mannen med det enorma grå skägget och håret och hans partner.

Det var **Veini Vuorela** och hans fru **Eila** från Vanda (bilden ovan).

De hade ett alldeles speciellt skäl att komma till Riksmötet i Oskarshamn.

De firade nämligen en bemerkelsedag. Vintern 1980 hade de förlovat sig just i Oskarshamn.

– Jag ägde en fraktskuta tillsammans med tre kompisar, vi fraktade järn från Kiel och kalksten till Sacköbing, och vi hade fått bottenkänning, det blev ett stort hål i botten. Det var isande kallt, minus 28 grader, det började blåsa hårt, men vi lyckades komma in till varvet här i tid, berättar Veini.

Det tog över en vecka att reparera båten. Kompisarna reste hem till Finland, men i stället kom Eila och gjorde Veini sällskap. De hade känt varandra en kort tid, men beslöt att slå sina påsar ihop.

Eila evakuerades med sin familj från Viborg och hamnade som krigsbarn på Vanförestalten i Stockholm 1942.

– Nej, det var inget fel på mig, säger Eila. Men mina fosterföräldrar arbetade och bodde där, **Hildur Ottosson** hette min fostermor.

Nu gjorde paret Vuorela en nostalgiresa till svenska ostkusten. Rosorna på deras bord vittnar om att kärleken inte har vissnat.

Kai Rosnell

Ostkustens Finska Krigsbarn tackar

Tack alla som arrangerade!

Tack alla som ställde ut konst och konsthantverk!

Tack alla som visade och sålde sina böcker!

Tack Rakel som tolkade under tre dagar!

Tack våra duktiga "barn" som ordnade middagen i Folkets Park!

Tack till våra medlemmar som skänkte priserna till lotteriet!

Tack alla gästande föreningar både

i Finland och Sverige samt Riksförbunden för uppvaktningen på vår 5-årsdag!

Tack alla som bjöd oss på musikupplevelser!

Tack Folkhögskolan och Kommunen för er medverkan!

Tack Håkan Juholt för ett fint aktuellt anförande!

Tack alla sponsorer!

Det viktigaste: Tack alla som reste hit och deltog!

"Stenbarnen" Musikteater i Järfälla i höst

I höst sätter Föreningen för teater och dokumentation i Järfälla (utanför Stockholm) upp "Stenbarnen", en musikteaterföreställning.

Den handlar om Barn och krig, om rädsla och mod. Delar är tagna från en engelsk bok i ämnet. Det är londonbarn som evakueras som ger röst åt den verklighet de upplever.

Barnen kommer till Welshpool, en liten walesisk stad, ensamma och utlämnade åt andras godtycke. Hemlängtan är svår. Men drömmen om hemkomsten och att i fantasin vandra i välkänd miljö hjälper dem.

Inbjudna till ett seminarium om föreställningen var fyra krigsbarn från Stockholmsföreningen som deltog som intervjuobjekt, **Lea Holmberg**, **Ann-Maj Danielsen**, **Anneli Lithovius** och **Doris Emanuelsson**.

Redan från början fick vi ett fint gensvar och en mängd frågor.

De vuxna åhörarna till och med grät. Barnen tittade stundvis lite förundrat på oss som hade varit med på riktigt som krigsbarn.

Den 25 september blir det premiär, den spelas till 27 nov. Boka biljett (från 9 aug), tel 08-58352708 eller på www.teodok.com

Adress: Blomstervägen 11, Järfälla (Gamla Folkets hus i Kallhäll).

Doris Emanuelsson

Ny upplaga av antologin

Den antologi som Riksförbundet Finska Krigsbarn sammanställt – med hjälp av Sinikka Ortmark Almgren och hennes förlag SinOA Information – har nu tryckts i en ny upplaga.

Försäljning och distribution sker genom Kai Rosnell, Kølängsvägen 10, 741 42 KNIVSTA, tel 018-380009, eller 070-7575480.

Medlemspris 120 kr plus porto.

Seminariet en stor succé

Därför är vi här!

– Ni har tjänat Finlands sak! Jag tackar er för era insatser för Finland!

Ambassadör **Pertti Torstila**s välkomstord värmdde oss omkring 150 krigsbarn och inbjudna gäster som hörsammade ambassadens inbjudan till krigsbarnsseminariet i den vackra ambassadbyggnaden i Stockholm den 29 mars.

Ambassadören slog an den stämning av värme och samhörighet som präglade seminariet.

Blygsamt gav han Stockholmsföreningen äran av seminariets tillkomst. Men det var faktiskt Torstila själv som tog initiativet, redan hösten 2002.

Omsorgsminister **Liisa Hyssälä** kom som representant för Finlands regering. Hon hann lyssna på professor **Singa Sandelin Benkös** föredrag "Barnet i stormens öga", om hennes forskningsprojekt kring krigsbarnens upplevelser och erfarenheter.

Flera timmar

Synd att Hyssälä inte hann lyssna till det som på mig gjorde det starkaste intrycket: **Ann-Maj Danielsens** sammanställning av svaren på frågan "Varför är vi här?" Det var temat för seminariet.

Man kan hoppas att ministern läst de 64 brevkopiorna som hon fick med sig.

Ambassadör Pertti Torstila hade anledning att vara nöjd.

– Er verksamhet har en helande verkan, sa omsorgsminister **Liisa Hyssälä** bland annat i sitt hälsningstal. **Anne Eriksson** (t v) skötte arrangemanget suveränt.

– Det har varit brev som det inte varit möjligt att läsa med bevarat sinneslugn, brev som jag tvingats lägga ifrån mig tills jag återfått sinneslugnet och förmått läsa färdigt, sa Ann-Maj.

Vi som känner till den stora enkäten bland krigsbarnen för ett par år sedan känner igen en del av berättelserna. Men Ann-Majs sätt att lägga fram materialet framhäver de känslor som krigsbarnen gett uttryck för mycket skickligt och engagerande – ingen kunde vara oberörd.

Underton av vrede

Naturligtvis fanns det många lyckliga öden bland oss, de som hamnade i "paradiset". Men alltför många lever ännu med känslan av svek från både föräldrar och myndigheter.

– En del brev är skrivna med en stark underton av vrede, sa Ann-Maj Danielsen och citerar: "Ryssarna tog mitt hem, kriget mina föräldrar och det fanns inget att återvända till. Nu vill Finland ha betalt för att återge mig mitt finska medborgarskap. Därför är jag i Sverige."

Om minister Hyssälä verkligen tar sig tid att läsa breven borde det inte dröja länge förrän "den likgiltighet som visats oss på många olika sätt" ändras till förståelse och engagemang.

Antologin sålde

Sinikka Ortmark Almgren berättade om vår antologi – försäljningen gick bra, tack! – och Riksförbundets ordförande **Leila Ulvemo** avslutade

med en förhoppning att krigsbarnen äntligen skulle komma i åtnjutande av viss rehabilitering, i takt med att antalet krigsveteraner och -invalidier minskar.

Cocktail med mingel

Eftermiddagen avrundades med allmän mingling och cocktail med tilltugg.

För det lyckade arrangemanget tackar vi ambassadör Pertti Torstila och hans stab, framför allt **Anne Eriksson** som effektivt, med fasthet och gott humör, tillsammans med Riksförbundet, planerat och genomfört ett intressant och mycket givande program.

Text och bilder: Kai Rosnell

Ann-Maj Danielsens sammanställning lämnade ingen oberörd.

Foto: Leila Lehtiranta

Danske finnebørns hyllning: minnessten till fosterfamiljerna

I Danmark var 40 000 familjer och enskilda beredda att ta emot ett eller flera barn från Finland. Det kom bara ca 4 000 barn och endast ca 350 av "finnebørnen" blev kvar. De är organiserade i en riksförening med ca 150 medlemmar.

Denna lilla riksorganisation är nu på väg att åstadkomma något riktigt stort som minne av och en hyllning till de människor, som tog sig an de finska barnen, men också till alla de tiotusentals familjer, som var beredda att göra det.

Försvarsmakten skänker

Den 25 september kommer Finlands ambassadör i Köpenhamn under högtidliga former att avtäckta en minnessten i Churchillparken i ett av Köpenhamns centrala och turistintensiva områden. Här finns bl.a. Frihedsmuseet och Gefionmonumentet. I närheten finns också Kastellet och Langelinien. Alltså en mycket ärevärdig placering.

Minnesstenen är av finsk granit och skänkt av den finska försvarsmakten. Transporten fick man gratis av ett danskt åkeri.

Stenen kommer att förses med en uppförstorad version av plaketten "Benignitatis Humanæ Finlandia Memor" (bilderna ovan!).

Bakgrundsinfo

Finska konstnären Gerda Qvist gjorde originalet och arvingarna tillåter kopieringen. De båda sidorna kom-

mer att reliefgjutas i brons ca 30 cm i diameter och placeras på var sin sida av stenen.

Själva uppförstoringen skedde genom en tredimensionell scanning gjord av ett företag i USA – också kostnadsfritt.

Placerad vid stenfoten kommer en annan plakett att informera om bakgrund och syfte med minnesstenen.

forts på sidan 12 →

Minister Liisa Hyssälä:

"Inga pengar över för rehabilitering"

Seminarier på Finlands Ambassad blev en succé. Många, många har hört av sig och varit riktigt nöjda. Finland bjöd på ministerbesök, lokaler på Ambassaden och förtäring efter seminariet, Riksförbundet med bistånd av Stockholmsföreningen på innehåll.

På presskonferensen på Finlands ambassad strax före seminariet deltog endast minister Liisa Hyssälä, ambassadör Pertti Torstila, socialattaché Anne Eriksson och Leila Ulvemo. Den samlade pressen var inbjuden av Ambassaden.

Saknas: svensk press

De flesta representerade finskspråkig press, både från Sverige och Finland. Synd, att inte svensk press var intresserad. Inbjudan hade gått till både SVT och Sveriges Radio, men vårt seminarium hade nog inte tillräckligt stort allmänintresse.

Minister Hyssälä fick frågan om hon kan se krigsbarnen som nästa grupp med veteranstatus.

Hon hade tidigare under förmiddagens möte fått informationen om att vi krigsbarn kunde vara nästa möjliga grupp. Att få veteranstatus innebär automatiskt rätt till rehabilitering, så jag vidgade begreppet ända från början.

Liisa Hyssälä svarade, att minröjarna och partisanernas offer nyligen givits veteranstatus. Trots att de egentliga veteranerna minskar i antal så blir det inga pengar över, berättade hon. Hittills har överskottet använts till förbättringar för redan befintliga veteraner, vars ålder ständigt ökar och därmed behovet av resurser.

Åldrande grupper

Liisa Hyssälä jämförde vår grupp med den åldrande sverigefinska gruppen åldersmässigt.

– Det är båda ländernas gemensamma sak hur man behandlar sin åldrande befolkning och vilka tjänster de erbjuds, fortsatte hon.

Ministern lovade direkt att vid varje möte med sina svenska kolleger lyfta upp vår sak på agendan. Det tackar vi för.

Jag påpekade när hon skulle lämna mötet, att vi alldeles säkert fortsätter kontakten.

Ministern fick i "hemläxa" vår antologi och Ann-Maj Danielsens sammanställning.

Liisa Hyssälä svarade: "Tänk, det har jag förstått!" och sedan fick jag en kram.

Leila Ulvemo

Ska du flytta?

Meddela redaktionen.

Seija svarar:

–Jag tyckte inte om kakao!

Vi publicerade en artikel i MedlemsNytt's sista nummer i föl av **Sigun Melander**. Hon berättade om sina erfarenheter att ha ett finskt krigsbarn hemma och hur hon som nästan jämnårig såg på "konkurrenten". "Vara snäll mot Seija lättare sagt än gjort", löd rubriken.

Nu har vi spårat **Seija** och hon har sänt ett långt brev på engelska till redaktionen.

Så här skriver hon:

Dear Sir,

låt mig ta tillfället i akt att skriva några ord som svar på er artikel i MedlemsNytt nr 4 2003.

Jag heter Seija och jag sändes till Sverige under kriget tillsammans med min yngre syster. Vi bodde i Älmhult 1942.

Det finns många luckor i mitt minne från den tiden, men jag skall försöka berätta vad jag minns, för jag var helt ung då och bara några minnen är fortfarande levande.

Alltså, vad minns jag från min vistelse i Sverige 1942?

För att vara ärlig: inte mycket. Men

så kommer vissa saker och händelser sakta fram ur minnets gömmor.

Jag bodde hos Siguns familj och det svåraste problemet från början var att vi inte talade samma språk.

Jag minns att hennes föräldrar var mycket trevliga och snälla och om jag inte minns fel var båda tandläkare, för det luktade tandläkarmottagning i hemmet. De var mycket modiga som tog emot en främmande flicka i sitt hem. Jag ville tacka dem för deras gästfrihet.

Men jag minns Sigun bäst med sitt för stora hårband. Hon var ganska bestämmande och jag fick inte röra hennes saker. Det bekymrade mig inte alls för jag kommer ihåg att min mor sa till oss innan vi reste att vi måste försöka vara snälla och uppföra oss väl.

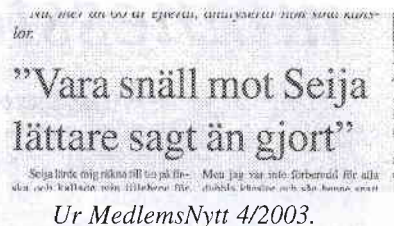
Min mor dog för några år sedan. Om hon levat nu skulle jag vilja tacka henne för det goda rådet.

Jag minns att kakao serverades varje kväll före sängdags. Det gjorde mig till en anti-kakao-människa för resten av livet. Jag minns inte varför jag inte kunde säga att jag inte tyckte om det, eller kanske var jag för blyg för att säga det.

En annan sak som jag minns tydligt: när vi återvände hem hade vi glömt vårt modersmål. Vi brukade leka vår favoritlek "gå och handla". Vår äldsta syster var butiksägaren men vår lek slutade alltid i tårar – butiksägaren gick till mor och grät: hon ville inte leka med oss för hon förstod inte vad vi ville köpa.

Seija på besök hos syster Liisi Aulankoskis utställning 2003.

Ur MedlemsNytt 4/2003.

Jag minns bättre början av kriget. Vår far hade just byggt färdigt vårt nya hus när kriget bröt ut. Vi kunde höra och se vågor av ryska bombplan flyga över oss västerut. Vi satt under träden och tittade på flygplanen som var så tungt lastade med bomber att de nätt och jämnt klarade trädtopparna.

Vi måste lämna vårt nya hem och fick aldrig se det igen för det bombades sönder och samman.

Det var en ytterst orolig tid för alla.

Vi bodde en tid på landet i västra Finland där vi kände oss säkra, men vi fick ett annat problem där.

Det var knappt med mat och det fanns nästan ingenting att köpa i butikerna. Men det fanns många stora gårdar i området fast flera kilometer bort.

Jag minns att det var en bitande kall vinter med mycket snö. Min mor skickade mig till gårdarna för att köpa mat, ibland måste jag ta lillasyster med. Vi fick sitta på en lång bänk där man talade om för oss att de inte hade något att sälja för tillfället. Men till slut lyckades de alltid hitta något till oss och vi var mycket tacksamma mot dessa godhjärtade människor.

Livet var verkligen svårt för alla. Jag bor nu i England och jag är lyckligt gift med en grekisk skeppsredare sedan 40 år tillbaka.

Jag skulle vilja sända detta budskap till Sigun, att jag förstår hennes avoghet mot mig, och jag har för länge sedan förlåtit henne.

Jag vill också tala om för henne att jag är fortfarande lika förtjust i gräddor som förr och njuter mitt kaffe med det.

Bästa hälsningar!

Yours sincerely

Seija

Översättning: Kai Rosnell

Kainos sång – ”en lovsång till livet”

Det är snart femton år sedan som teaterstycket ”Kainos sång” hade urpremiär. Det vara Raja-teatern i Härnösand som uruppförde pjäsen den 3 september 1989.

Många av oss krigsbarn har sett ”Kainos sång”. För närvarande kan man se den i Oslo där Teater Grimsborken spelat den sedan januari i år – och hela hösten är bokad. I Odense, Danmark, gick den i tre år.

Stycket handlar om **Kaino Kotiranta** och hennes två små bröder, deras resa från Karelen till Sverige, samt mottagandet här.

Dotterns kolleger

Jag träffar Kaino **Svensson**, som hon heter sedan snart 50 år, när hon berättar om pjäsens tillkomst på Armémuseum i Stockholm, av alla ställen.

– Jag som alltid tagit avstånd från allt vad krig och krigsleksaker heter, säger Kaino.

Hennes dotter **Carina**, skådespelare, kom hem till föräldrarna i Norberg emellanåt och hade ofta med sig några kolleger. De satt och pratade minnen, och någon av skådespelarna tyckte att Kainos berättelse var så fascinerande att ”man borde göra något av den”.

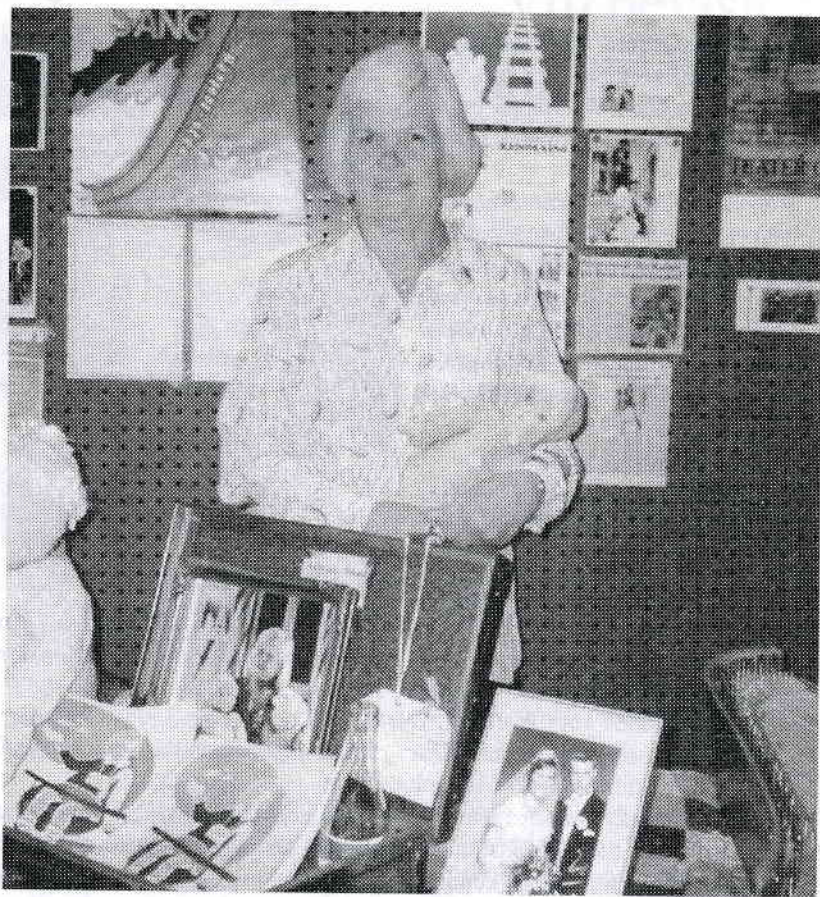
– Nästa gång Carina kom intervjuade hon mig i ett par timmar och spelade in. Det blev två band som **Urban Lindh** sedan avlyssnade, och så skrev han pjäsen.

– Jag fick förstås se manuset och hade inte mycket att ändra på. Jag hade aldrig själv talat med Urban Lindh om pjäsen före premiären, men han har gjort ett fantastiskt fint arbete, berömer Kaino.

Hon har sett alla versioner av pjäsen utom en. Självt har jag sett fyra

Lotta Gustafsson har spelat en viktig roll i ”Kainos sång”: Hon har gjort dockorna som föreställer Kainos bröder.

Kaino Svensson har bara missat en enda uppsättning av ”Kainos sång”.

olika, och blir lika tagen varje gång. Efter den första, som Teater Glädjehuset i Malmö gav under en krigsbarnsträff i Kungälv, fick jag en klump i halsen, rent fysiskt kändes det.

Karjalan kunnailla

Den föreställningen avslutades med att publiken spontant började sjunga ”Karjalan kunnailla” som avslutar stycket. Numera uppmanas publiken att sjunga med.

Vad hade du för känslor vid urpremiären?

– Inget speciellt. Först två dagar senare, när jag var hemma igen, kom reaktionen, gråten.

Pjäsens styrka är att den är genialt enkel, språket är lätt och berättelsen rak. Alla kan ta den till sig, barn från sex år och upp till över hundra. Den spelar på känslor, ingen lämnas oberörd.

Känns helt äkta

En annan orsak till pjäsens succé tror jag är att man vet, eller tror, att den är sann, autentisk: detta har verkligen hänt, det hände Kaino och hennes

bröder. Andra teaterstycken som handlar om krigsbarn känns inte lika äkta.

Just nu finns ”Kainos sång” inte på någon repertoar i Sverige. Snart dags igen?

De teatrar som spelat ”Kainos sång”:

Raja-teatern i Härnösand, Änglunds teater, Norberg, Teater Uno, Göteborg, Teater Glädjehuset, Malmö, Jönköpings länsteater, Norrbottens-teatern, Östgötateatern, Norrköping, Unga Teatern, Helsingfors (svensk- och finskspråkig version), Malmö Stadsteater, Bohusläns teater, Uddevalla, Lilla Teatern, Göteborg, Läns-teatern Skaraborg samt Barnteater Skægspire, Odense, och Teater Grimsborken, Oslo.

Text och bilder: Kai Rosnell

MN via e-post

Nu kan du få MedlemsNytt även via e-post, som pdf-filer. Kravet är att du är medlem eller prenumerant och meddelar din e-postadress till redaktionen.

Det kom en lillebror från Finland

Det var vårvinter 1943. Jag gick i första klass i småskolan på Tjörn. Min bästa kamrat hade en bror på tre år, och visst önskade jag mig också ett syskon.

Vi visste relativt mycket om kriget där ute i havsbandet. Vi hörde sprängningar och såg skenet från allierade angrepp på tyska transporter mot Norge. Det var inte ovanligt att hemvärnet fick hjälpa till att begrava ilandflutna döda sjömän på vår kyrkogård.

Svårplacerat barn

Dessutom levde många av våra fäder på havet som fiskare och sjömän och kom i obehaglig närhet av minor och krigshärjat land i exempelvis Norge och Tyskland.

Det fanns vidare på ön ett "Finlandshem", ett gammalt ålderdomshem som nu användes som övergångsbostad för ett antal finska barn. Där arbetade en grannflicka till oss, och hon kom en dag och frågade mamma – pappa var säkert ute på fraktskutan – om inte vi för en kortare tid kunde ta hand om en tre års pojke som var svårplacerad.

Han var det beroende på att han var liten, mager och blek och skulle behöva en hel del tillsyn och skötsel, till skillnad från sina äldre kamrater på hemmet, som faktiskt i allmänhet redan var ute i olika familjer.

Letade själv efter ett hem

Det har berättats att Aulis, som han hette, till och med tog saken i egna händer och frågade runt i husen omkring ålderdomshemmet om det inte

Aulis Harmoinen hamnade på Tjörn som lillebror till Bengt Olofsson, artikelförfattaren.

fanns någonstans där han kunde få bo.

Jag blev eld och lågor över erbjudandet, som var så mycket mer angeläget som Aulis syster Anna-Maija hade flyttat in hos en grannfamilj.

En "trasig" pojke

Så fick jag då en bror, en liten, känslomässigt trasig pojke, som var skadad av det han varit med om. Han betedde sig med våra ögon konstigt, han gömde sig och kunde mycket väl tänka sig att följa med någon besökare som han fattat tycke för. Han satt under köksbordet då han hörde ett flygplan, och var något så när trygg bara i mammas knä där han gärna satt under måltiderna och blev matad.

Många minnen har jag från alla skrivelser med biologiska föräldrar och myndigheter om att han skulle få stanna hos oss. Vi ville det så gärna.

Väskan var packad

Fotot är taget hos en fotograf en gång då det var mycket aktuellt att han skulle resa. Väskan var packad och osäkerheten var stor hos oss alla. Men han fick stanna, och Aulis och hans syster kom att tillhöra de första invandrarna här.

Han hade under delar av sitt liv stora psykiska problem. Förhållandet oss emellan gick upp och ner, men vi betraktade varandra alltid som bröder, och jag saknar honom. Aulis är nämligen död sedan tre år tillbaka. En svår cancer tog hans liv.

Matematikprofessor!

Han blev professor i ekonomisk matematik vid en högskola i Hamburg och såg fram emot att ihop med sin fru få en pensionärstid i sitt hus på Tjörn.

Så blev det inte. Hans sista fest var på 60-årsdagen i Tyskland, då fyra biologiska syskon deltog och några "släktingar" från Sverige.

Han hade då lärt sig så mycket finska att han kunde hålla ett tal på modersmålet till sina finska syskon.

Han var hela livet både svensk och finsk, och han ville behålla båda kulturerna men kände sig nog inte helt hemma någonstans.

Bengt Olofsson

Danske finnebørns hyllning...

forts från sidan 9

Stenhuggare och gjutare kostar de stora pengarna, tillkommer tryckning av broschyr och andra kringkostnader. Tack vare gåvor från sponsorer, egna insamlingar och aktiviteter har man nu samlat in nästan hela det erforderliga beloppet 50 000 kronor.

Datum är valt med en speciell åtanke. Den 25 september 1944 inledes Lapplandskriget, då Finland gick i krig mot de tyska trupperna i landet.

Barn som gisslan?

Från den dagen uppstod en hotfull situation för "finnebørnen" i det av Tyskland ockuperade Danmark. De kunde uppfattas som barn till Tysklands fiende och man befärade att barnen kunde bli något slags gisslan och interneras eller rent av deporteras.

Därför avlägsnades informationer om finnebørnen och deras föräldrar från danska arkiv. Enligt uppgift brändes allt.

Imponerande!

Man kan inte annat än imponeras av våra systrar och bröder i Danmark. Vilken entusiasm och företagsamhet man visar!

Det är inte den egna historien man i första hand vill visa, utan den tacksamhet man känner för omhändertagandet i det danska samhället. Och visst måste väl vi i Sverige på något sätt delta i manifestationen i Churchillparken den 25 september.

Tapani Rossi

Singas forskning går på djupet

Den internationella organisationen Interfew har sammanträtt i Manchester. Det skedde i samband med en träff på Imperial War Museum North, en imponerande byggnad med utställningar i krigsrelaterade ämnen.

Där samlades två dagar i april flera hundra engelska "evacuees", barn som fördes från storstäderna ut på landsbygden för att undgå risken för bombningar.

Likartade problem

Det har visat sig att dessa barn drabbats av liknande problem som de finska krigsbarnen, trots att de engelska barnen slapp det stora språkproblemet. Alltså separationstrauma, senare främlingskap och otrygghet.

Universitetet i Reading har fått ett stort bidrag från den brittiska lotterifonden för att fungera som ett internationellt centrum för krigsbarnsforskning. Chef är Martin L Parsons, ordförande i ERA (Evacuees Reunion Association).

"Barnet i stormens öga"

Den viktigaste forskningen om de finska krigsbarnen just nu bedrivs av professor **Singa Sandelin Benkö** i Helsingfors, i många år verksam vid Karolinska Institutet i Stockholm.

Arbetsnamnet för projektet är "Barnet i stormens öga". (Det var också ämnet för hennes anförande vid seminariet i Stockholm.) Hon undersöker om ett tidigt separationstrauma innebär psykiska risker för den som utsatts för detta.

En viktig del är intervjuer med f d krigsbarn, både i Finland och i Sverige. Men det blir inte bara vi som är engagerade i krigsbarnsföreningar som ska utfrågas.

- Vi representerar ett visst urval. Jag vill komma i kontakt också med dem som inte vill ansluta sig till föreningarna, förklarar Singa.

Barnhemsbarn

Där kan vi hjälpa till genom att i arkiven leta upp listor över barn som vistades i barnhem. Med ledning av arkivuppgifterna kan man spåra upp

Singa Sandelin Benkö

barnen nu, även om de skulle vistas i Kanada eller Italien.

- Det är ett tidsödande och kostsamt arbete, inser Singa.

Man kan också tänka sig att gå efter transportlistorna och intervju så många som möjligt ur en transport.

Hopp om bidrag

Hon har sökt bidrag till denna forskning från olika håll och har gott hopp att kunna genomföra projektet.

Där ingår dessutom **Pertti Kavéns** studier som syftar till en doktorsavhandling, om hur besluten om krigsbarnshanteringen i Finland fattades.

Utbyte England-Finland

Krigsbarnsutbytet England-Finland har avancerat så långt att sex personer från England gästade var sin värd/värdinna i Finland en vecka nu i juli och sedan tar emot sin resp värd i England motsvarande tid.

Nu diskuteras andra modeller för utbytet.

Nästa möte med Interfew äger rum i Reading onsdag 8 september 2004, på kvällen. Dagarna efter, 9-10 september, hålls en internationell konferens om krigsbarnsrelaterade ämnen på universitetet i Reading.

Vid mötet i Manchester deltog representanter för krigsbarn i England, Finland, Sverige och Tyskland.

Kai Rosnell

Tidig krigsbarnsroman:

Vill bevisa "omöjlig" teori

En av de allra första romanerna med krigsbarnsmotiv som utgivits är **Aila Meriluotos** "Kotimaa kuin mies" (= Hemlandet som en man). Den kom ut redan 1977, samma år som **Annu Edvardsen (Liikkanen)** gav ut sin "Det får inte hända igen". Den är inte utgiven på svenska.

Aila Meriluoto är född 1924, 80 år fyllda alltså, en mycket känd författare i Finland.

Hon arbetade **Aila Meriluoto** som bibliotekarie i Sverige i tolv år och träffade då en del krigsbarn. Det är hennes samtal med dessa som ligger till grund för boken.

Det är en roman, ingen dokumentär, med full frihet för författaren att skriva vad hon vill.

Hon skildrar huvudpersonen Elinas tid som krigsbarn i Sverige trovärdigt och realistiskt, liksom återkomsten till Finland.

Men Elinas senare liv och utveckling? Meriluoto försöker övertyga läsaren om hur förödande Elinas upplevelser och identitetsväxlingar påverkar hennes liv, hennes känslor och förhållandet till andra människor.

Teorin är att en kvinna utan klart hemland inte kan ha ett bra förhållande till en man.

Kanske förstår jag finska för dåligt, men jag går inte på det.

En detalj som jag också hänger upp mig på är att bokens kvinnor är så totalt ointresserade av vem som är far till dem. Är det verkligen normalt?

Kai Rosnell

Aila Meriluoto: Kotimaa kuin mies. WSOY, Porvoo 1977.

Debattera mera!

”Förlåt! Vi ville så väl”

Vi har fått en hel del respons för antologin Krigsbarns erinran.

Ett citat från ett brev från en kvinna som hade ett finskt krigsbarn som fosterbror en tid:

”Håller på att läsa boken och känner att det var så mycket vi inte förstod av hur ni barn kände det.

Det känns som att man ville kollektivt säga: Förlåt för det som blev fel. Vi ville så väl!”

Rakel E.

Armémuseums höstprogram

Samarbetet mellan Armémuseum i Stockholm och Riksförbundet Finska Krigsbarn pågår året ut med föredrag och temadagar.

Ett axplock ur höstprogrammet:

Tisd 10 aug kl 9-16: *Att berätta för barn om krig*. Studiedag med paneldebatt.

Onsd 11 aug kl 9-16: *Att bemöta barn med egna krigsupplevelser*. Studiedag med paneldebatt.

Tisd 7 sept kl 18.30: *Hur går man vidare? Om krigsupplevelser ur ett barn- och vuxenperspektiv*. **Marie Hessele** och **Luis Ramos Ruggiero**.

Tisd 21 sept kl 18.30: *Att komma till Sverige – barn i asylprocessen*. Migrationsverket.

Tisd 5 okt kl 16-20. *Tema ”Konflikt-hantering”*.

Tisd 19 okt kl 18.30: *Krigsbarn i går – flyktning i dag*. **Sinikka Ortmark Almgren**.

Tisd 2 nov kl 18.30: *Krigsbarn i Europa*. **Kai Rosnell**.

7 dec kl 18.30: *Att komma till Sverige med lapp om halsen*. **Annu Liikkanen**.

Skånekören är populär

Den 5 maj hade Sveriges Pensionärers Förbund avd. 159 i Hässleholm sin vårfest.

Ordförande Anita Sjöholm – finskt krigsbarn – hade inbjudit Skåneföreningens kör.

Kören sjöng under ledning av Paula Steen ett antal sånger, både finska och svenska. Föreningens ordförande Börje Dahl framförde en soldatvisa på göingemål, mycket populärt.

Programmet var mycket uppskattat. Flera av pensionärerna framförde sin önskan om att få höra de vackra sångerna ännu en gång.

Efter festen har flera pensionärer ringt och dels tackat för ett fint program, dels velat höra om vår bakgrund. Knappast någon visste att vi var så många som skickades till Sverige och att så många blev kvar i landet.

För mig som ordförande var det verkligen roligt att kören kunde komma och att den blev så uppskattad.

Anita Sjöholm

Höör i främsta linjen

I ett unikt samarbete med Medborgarskolan i Höör kommer en specialvisning av den nya finska krigsfilmen **Framom främsta linjen**.

Det blir ett evenemang i tre delar. **28 okt kl 18:** Medborgarskolans lokaler i Höör, en historisk återblick på fortsättningskriget med bl.a. kartor som visar var filmens truppförband var verksamma.

Filmen visas ca två veckor senare i Kulturhuset Anders i Höör.

Efter filmen samling vid en kopp kaffe för samtal och umgänge. Medlemmar i SFK får reducerat pris.

Den tredje etappen blir en uppföljning. Tider och kostnader senare.

RFK-info

13-15 augusti arrangeras nästa **krigsbarnsträff i Jyväskylä, Finland**.

De viktigaste programpunkterna: Fredag kl 13-16: Krigsbarnsseminarium, dr **Aura Korppi-Tommola** ”Barnet i krig”, prof. **Raija-Lena Punamäki** ”Kan barnet separeras från sin moder?” och dr **Heikki Rantatupa** ”Förhållanden på hemmafronten i Finland”. Kl 19-20.30 Stadens mottagning.

Lördag kl 10 Bussrundtur. Kl 11.15 Alvar Aalto-presentation. Kl 16 kryssning på Päijänne, kl 18-23 samkväm.

Söndag kl 9.30: Uppvaktning vid minnesmärket i kyrkparken, kl 10 tvåspråkig gudstjänst. Kl 12-14: Huvudfesten. Anföranden av **prinsessan Christina** och dir. **Kalevi Kivistö**.

Vill du vara med? Kontakta **snarast** Arvo Käppi, tel +358-14-273943 eller +358-41-5072465. Du kan också anmäla dig direkt via internet: www.sotalapset.fi

Interfew-möte i Reading 8 sept 2004. Internationell krigsbarnskonferens Reading University 9-10 sept.

Lördag 25 sept 2004: **Danske finnebørn** avtäckar sin minnessten i Köpenhamn (se sid 9).

Haparanda-Torneå 24-28 april 2005. **Krigsbarnsstaty** invigs.

Riksmötet 2005 hålls i Karlskoga 20-22 maj.

September 2005: **Krigsbarnsdagar** i Helsingfors.

Augusti 2006: **Krigsbarnsdagar** i Vasa.

Ambassaden hjälper

Om du vill ha tillbaka ditt finska medborgarskap är det blankett UVI 11 du skall använda. Ladda ner de åtta bladen från Utlänningsverkets hemsida www.uvi.fi eller rekvirera från **Finlands ambassad**, Gärdesgatan 11, Box 24285 Stockholm, tel 08-6766700, e-post: info@finland.se

För krigsbarn är avgiften 100 Euro (drygt 900 kr), mot 300 Euro för icke-krigsbarn. Avgiften måste betalas samtidigt som man lämnar in blanketten.

Du bör ha någon form av bevis för att du varit krigsbarn. Det räcker med en kopia av registerkort som i de flesta fall kan fås på Riksarkivet i Stockholm.

Söker du kontakt med krigsbarn?

Söker du kontakt med ”gamla” krigsbarn? Vill du veta var din forna krigsbarnssystem eller -bror finns nu? Eller din skolkamrat?

Söker du möjligen kontakt med dina gamla fostersyskon i Sverige?

Kostnadsfri rådgivning och ev. hjälp med sökning genom Riksförbundet Finska Krigsbarn, Kai Rosnell, Kølångsvägen 10, 741 42 Knivsta. Tel 018-380009.

På gång i lokalföreningarna

Gävle-Dala

Gästrikegruppen: tisdag 14 sept kl 13 hos Irja Olsson, Arentvägen 5, Gävle. Därefter andra tisdagen i varje månad, samma tid och plats.

Göteborg

Torsdag 26 aug kl 14. **Medlemsmöte**, som knytkalas hos konstnären Kaya Hansson, Ingåsvägen 12, Hisings Kärra. Kaya är känd för sina vackra kort med bohusmotiv. Ta buss 42 eller 43 till Hisings Kärra.

Onsdag 29 sept kl 18, **Flickornas afton**. Förplägnad och underhållning till självkostnadspris. Lokal: Brf Alberts föreningslokal, Ö. Skansgatan 8.

Mellansverige

28-29 aug: **Resa till Finnskogen**, norra Värmland. Samling vid Torsby Finn-kulturcentrum kl 12, kaffe och smörgås 30 kr, guidning av utställningen. Guidad tur till finngårdarna Ritamäki och Kvarntorp, paketpris 100 kr för mat ("motti" och fläsk) och guide.

Övernattningmöjligheter. På söndagen kan man resa till Sysslebäck (70 km från Torsby) och se den berömda

Pilgrimstapeten. Info och anmälan till Marja Nilsson, Ambjörby, tel 0564-42052.

Ostkusten Oskarshamn

Båtresa med M/S Solkust till Blå Jungfrun söndag 22 augusti. Avfärd från hamnen i Oskarshamn 9.30. Åter i hamn 16.15. Bindande anmälan till Mirja Axelsson tel. 0491-12917 senast onsd 4 augusti 2004. OFK bjuder på resan för medlem och högst en medresenär. Begränsat antal platser.

Medlemsmöte hos Aino Samuelsson, Döderhultsv. 14, Oskarshamn, 16 sept kl 18.00. Anmälan till Ull-Britt 0491-18408.

Gotland

Medlemsmöte 13 sept och 18 oktr kl 18.00 i Kafé Björkstugan, Visby. Anmäl till Liisa Raita 0498-360 78. Boka även den 22 november för julfest.

Västervik

Sånggruppen träffas i Västervik. Pirkko Engström meddelar tid och plats. **Medlemsmöte** i oktober. Tid och plats meddelas senare.

Skåne

Lördag 19 juni **sommarträff** i Simrishamn, Fiskestugan. Mat och kaffe (exkl dryck som medtages) 130 kr. Start kl 14. Anmälan till Annikki Nilsson genast 046-120253.

Lördag 28 augusti, start kl 14, **trivselträff** i den fina Klockaregården i Knislinge. Information om program, kostnad och anmälan: Anita Sjöholm, tel 0451-14838. Anmäl senast 20 aug.

Höstmöte 16 okt någonstans i Skåne. Samling kl 14. Efter korta förhandlingar blir det middag och trevlig samvaro. Detaljplanering och lokal meddelas senare.

11 december möts vi åter i Scoutstugan i Ystad för vår årliga **julfest**. Detaljer senare.

Stockholm

Höstprogrammet inte klart.

Medlemsmöten i regel sista torsdagen i månaden på Kristinehovs Malmgård, Kristinehovsg. 2, Stockholm, kl 18.30. Anmäl i förväg till Hillevi Näsström, tel 08-58017823.

RFK:s styrelse 2004

Ordförande:

Leila Ulvemo, Lilla Köpmang. 4, 572 30 Oskarshamn. Tel 0491-77403.
E-post: leila@ulvemo.com

Ordinarie ledamöter:

Pirkko Ahlin, John Ericssonsg. 55, 652 19 Karlstad. Tel 054-158638.
E-post: pirkko.ahlin@swipnet.se
Börje Dahl, Pilgrimsg. 7 B, 271 36 Ystad. Tel 0411-72969.
E-post: borje.dahl2@telia.com
Doris Emanuelsson, Mjölnerbacken 15, 4 tr, 174 48 Sundbyberg.
Tel 08-7333187.
E-post: gui.sture@bredband.net
Majja-Liisa Hedgren, Nygatan 37, 891 34 Örnsköldsvik.
Tel 0660-372131.
E-post: MajjaLiisaI@spray.se
Pentti Käppi, Östra Skansg. 10, 413 02 Göteborg. Tel 031-291688.
E-post: pentti.kappi@telia.com
Irja Olsson, Arentvägen 5, 806 48

Gävle. Tel 026-167678.

E-post: irja.olsson.gle@telia.com
Eila Wictorzon, Repslagareg. 21, 572 30 Oskarshamn.
Tel 0491-13738.
E-post: eila@wictorzon.com

Suppleanter:

Karina Bolinder, Ö. Vemmerlov 96, 272 97 Gärsnäs. Tel 0414-23514.
E-post: Karina.Bolinder@home.se
Pirkko Engström, Andra Västralundsg. 40, 593 37 Västervik.
Tel 0490-30566. E-post: pirkko.049030566@telia.com
Juhani Hirvonen, Mattsmässv. 2, 653 46 Karlstad. Tel 054-564920.
E-post: juhani.hirvonen@swipnet.se
Marja Kinos (**sekreterare**), Bagarbyv. 32, 2 tr, 191 34 Sollentuna.
Tel 08-6267847.
E-post: marja-inkeri@telia.com
Orvokki Lingman, Karolinernas g 2, 422 47 Hisings Backa. Tel 031-

527912. E-post:

orvokki.lingman@telia.com
Evans Olsson, Arentvägen 5, 806 48 Gävle. Tel 026-167678. E-post: evans.olsson@telia.com
Senja Rolandsson, Bergsliden 56, 521 32 Falköping. Tel 0515-15183.

Adjungerade:

Pertti Lundin (**kassör**), Söderhagsv. 17, 621 50 Visby. Tel 0498-215614.
E-post: pertti.lundin@telia.com
Kai Rosnell (**chefredaktör**)
MedlemsNytt, Kølängsvägen 10, 741 42 Knivsta. Tel 018-380009.
E-post: kai.rosnell@home.se

Revisorer:

Auvo Klefström, Hallebergsv. 28, 167 37 Bromma. Tel 08-255465.
Paavo Honkanen, Personnev. 44, 129 35 Hägersten. Tel 08-6465977.
Suppleant: Samuli Halonen-Norlin, Drottningg. 27 A, 724 64 Västerås.
Tel 021-181516.

Avs: RFK
c/o Kai Rosnell
Kölängsvägen 10
741 42 Knivsta

Rosnell Kai
 Kölängsvägen 10
 74142 Knivsta

B-POST

Republikens president kommer till Haparanda

Som ni kan läsa på annan plats i denna tidning har nu de tre pristagarna i tävlingen om Haparandamonumentet fått sina priser.

Arbetet med projektet fortsätter. Brev med ansökan om bidrag till statyn är sänt till statsminister **Göran Persson**, som lämnat ärendet till Utrikesdepartementet för behandling. I Finland har brev lämnats till Utbildningsdepartementet. De två departementen arbetar gemensamt med frågan. Ett positivt svar har, enligt **Taisto Vihaainen**, kommit från Finland att "finansieringen skall lösas".

Landshövdingen i Lapplands län, **Hannele Pokka**, samt landshövdingen i Norrbottens län, **Per-Ola Ericsson**, är informerade. De är båda positiva till

projektet och har lovat hjälpa till med kontakter med olika fonder samt med näringslivet i Norrland.

Man planerar en omfattande ombyggnad av vägarna i Haparanda. Därför kommer statyn att placeras på den finska sidan av gränsen, där den kommer att bli väl synlig från alla håll.

Festligheterna blir den 26–27 april 2005. Den 26 april blir "krigsbarns dag". Den 27 blir krigsveteranernas dag. Vi har av olika skäl delat upp festen på detta sätt. Ev kommer ett seminarium att anordnas den 25 april. Temat blir "Tre generationer möts, finska krigsveteraner, krigsbarn och krigsbarns barn".

Beskyddare av festen blir President **Tarja Halonen** som anmält sitt

intresse och kommer att närvara personligen. Konung **Carl XVI Gustaf** är inbjuden, men har ännu inte svarat.

Finansieringen är fortfarande inte säkrad. De ansökningar till olika fonder som skickats i början av detta år har tyvärr inte lett till något. I september är ansökningstid till många fonder och stiftelser. Vi försöker naturligtvis igen. Likaså försöker vi hos olika företag.

Förslag finns att vi alla kan hjälpa till med finansieringen. En spontan insamling under riksmötet i Oskarshamn gav 1772 kr och 36.20 Euro vilket blir drygt 2 000 kr totalt. Det tackar vi för.

Skriv i din almanacka för nästa år den 24–29 april Haparanda!

*Pirkko Ahlin
och Haparandagruppen.*

Finskt jubileum i Stockholm:

...och Tarja log mot oss!

Stockholms Finska Förening firade 110-årsjubileum den 24 april 2004 på Finlandsinstitutet i Stockholm.

Det var en riktig fest med Finlands president **Tarja Halonen** och vår svenska utrikesminister **Laila Freivalds** som hedersgäster. Välkomsttal av ordförande **Irja Kaakko**.

Program med bl.a. sång och musik samt recitation av **Sinikka Saarela**.

Den 90-åriga **Laina Eriksson** läste med klar stämma utantill Eino Leinos dikter.

Sverigefinska Riksförbundets ordförande **Voitto Visuri** framförde en hälsning.

Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn var genom sin ordförande också inbjuden att delta i firandet.

När Tarja Halonen lämnade festlokalen vände hon sig om, vinkade och log mot oss. Vi närvarande upplevde hennes värme och vinkade ivrigt tillbaka.

Doris Emanuelsson

President Tarja Halonen log så rart mot oss...

Foto: Sture Emanuelsson.